

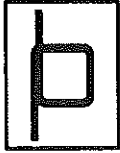
**Planbureau
Algemene Diensten**

April 1990

44

**De macro-economische effecten
van de vermindering van de
roerende voorheffing**

F. Bossier, M. Englert, H. Van Sebroeck

Planbureau

Algemene diensten

FB-ME-HVS/4450/5822

Brussel, april 1990

**DE MACRO-ECONOMISCHE EFFECTEN
VAN DE VERMINDERING VAN DE ROERENDE
VOORHEFFING**

De macro-economische effecten van de vermindering van de roerende voorheffing.

Inleiding

Voor het opmaken van de "verkenning 1990-1994" van het Planbureau, moesten de gevolgen van de pas besliste verlaging van de roerende voorheffing van 25% tot 10% berekend worden teneinde die gegevens te verwerken in de modelsimulatie. Onderhavige studie is de weerslag van dat onderzoek en ze beschrijft tevens de gevolgen van de verlaging.

1. Historiek

De roerende voorheffing (RV) werd in 1962 ingevoerd met een heffingspercentage van 15%. Voor de bepaling van de jaarlijkse belastingsgrondslag werden alle inkomens geglobaliseerd; daartoe moesten de roerende inkomsten meegedeeld worden aan de administratie van de directe belastingen. Ingeval men anoniem wenste te blijven, betaalde men 27,75% roerende voorheffing in plaats van 15%.

Vanaf 1967 werden beide voorheffingen vervangen door één tarief van 20%. De crisislening van 1981 en de AFV-aandelen in het kader van het KB nr. 15 van 1982 Cooreman-De Clercq dragen ook 20% voorheffing maar liberatoir.

Vanaf 1984 wordt de voorheffing voor nieuwe en oude activa opgetrokken tot 25% en algemeen liberatoir gemaakt tot een bepaald plafond. (De crisislening en de AFV-aandelen blijven tegen 20% belast en de leningen van voor 1962 worden tegen 12,5% belast).

Vanaf 1 maart 1990 wordt de roerende voorheffing verlaagd tot 10%. Die vermindering geldt echter niet voor dividenden en ook niet voor activa van voor 15 november 1989.

Uit de statistiek van de roerende voorheffing blijkt duidelijk dat de tariefverlaging van 1984 een averechts effect had (tabel 1, laatste kolom). De daling van de rentevoet en de stabilisatie van de overheidsschuld spelen hierbij een rol maar kunnen toch niet alleen verantwoordelijk gesteld worden voor de terugval van de opbrengsten uit roerende kapitalen. Dhr. Ch. Valenduc van de studiedienst van het Ministerie van Financien toont aan (1) dat vanaf 1988, wanneer de groei van de R.V. 2.4% bedraagt, de belastbare basis stijgt met 8.2%, de dividenden met 9% en de vrijgestelde inkomens zelfs met 19.8%. Dit wijst erop dat de activa die aan roerende voorheffing onderworpen zijn vooral gekocht worden door diegenen die belastingvrijstelling genieten. Een tweede, en allicht de belangrijkste reden, voor de belastingserosie is de groei van de, voor niet-vrijgestelde belastingplichtigen, fiscaal interessante formule van de BEVEK's (beleggingsvennootschappen met veranderlijk kapitaal, beter gekend als SICAV's). Uit tabel 2 blijkt duidelijk dat die beleggingsfondsen naar Luxemburgs recht een sterke expansie kenden.

(1) Ch. Valenduc : bibliografie (10).

Tabel 1. Verdeling Roerende Voorheffing over particulieren en bedrijven.

	oude sleutel		nieuwe sleutel		Totaal	Groei in %
	ten laste van particulieren	ten laste van- nootschappen	ten laste van particulieren	ten laste van- nootschappen		
1976	16,0	12,8	18,9	9,9	28,8	
1977	19,2	15,5	23,1	11,6	34,7	20,5
1978	22,9	18,3	26,0	14,6	41,2	18,7
1979	26,8	21,4	33,0	15,1	48,2	17,0
1980	32,6	26,1	42,9	15,9	58,7	21,8
1981	36,7	28,9	48,7	16,9	65,5	11,8
1982	41,9	33,0	56,0	18,9	74,9	14,2
1983	47,2	37,0	62,1	22,0	84,2	12,4
1984	63,2	50,3	83,8	30,3	114,2	35,6
1985	71,0	55,7	91,3	35,4	126,7	10,9
1986	75,1	59,1	90,1	44,0	134,2	5,9
1987	78,6	61,8	94,9	45,5	140,4	4,6
1988	80,9	62,9	97,2	46,6	143,8	2,4

Bron : Bibliografie (2) en (4).

Tabel 2. Beleggingsfondsen.

	Beleggingsfondsen naar Belgisch recht		Beleggingsfondsen naar Luxemburgs recht	
	miljard	index	miljard	index
1985	91,6	100	52,5	100
1986	120,7	132	96,4	184
1987	128,2	140	179,2	341
1988	175,5	192	346,3	660

Bron : Bibliografie (10).

2. Europese eenmaking

Door de Europese ministerraad werd in 1988 beslist dat tegen juli 1990 de vrije kapitaalbeweging in Europa moest gerealiseerd zijn. Dit betekent dat tegen die datum de ingezetenen van de verschillende lidstaten hun spaargelden vrij moeten kunnen beleggen in gelijk welk land van de E.G. Dit impliceerde meteen de noodzaak van een harmonisatie van de fiscaliteit op het sparen indien men fraude en kapitaalvlucht wou vermijden. De fiscale behandeling van roerende inkomsten loopt in de lidstaten immers nogal sterk uiteen (zie tabel 3).

Tabel 3. Een summere vergelijking van de belasting op inkomsten uit obligaties en deposito's in de lidstaten van de EG, (in afnemende orde van belangrijkheid) .

Land	Percentage	Opmerkingen
Ierland	32	overheidsobligaties niet / niet-ingezetenen niet
Engeland	25	eurobonds niet / idem
Portugal	{ 20 rekeningen 25 obligaties	overheidsobligaties niet
Spanje	20	overheidsobligaties niet
Italië	{ 30 rekeningen 12,5 obligaties	niet-ingezetenen niet
België	10 (sinds 1.3.90)	dividenden 25 / niet-ingezetenen niet
Duitsland	0 (sinds 1.7.89)	
Griekenland	25-49	overheidsobligaties niet
Denemarken	0	} automatische mededeling aan fiscus door banken van uitbetaalde interest behalve bij niet-ingezetenen
Nederland	0	
Frankrijk	{ 0 27 obligaties 47 rekeningen	bij mededeling aan fiscus
Luxemburg	0	

Er is een voorstel van Europese directieve met drie mogelijke oplossingen (die trouwens complementair kunnen zijn) :

1. een algemene heffing aan de bron in alle lidstaten.

Die heffing zou een minimum aanslagvoet zijn van 15% met een reeks uitzonderingsmaatregelen zoals bijvoorbeeld voor spaarboekjes. De meeste lidstaten zijn gewonnen voor een minimum heffing omdat het fiscale scheefftrekkingen van de concurrentie verhindert. Duitsland vond die 15% te hoog en is overgegaan van 10% naar een nultarief. België heeft intussen ook al een tarief dat 5% lager ligt dan het voorgestelde minimum tarief.

2. de installatie van een controlesysteem waarbij de banken automatisch aan de belastingautoriteiten de identiteit en de belegde sommen zouden meedelen. Sommige lidstaten vinden

dat het eenvoudig melden van de betaalde interesten door de banken al voldoende zou zijn voor een vrije kapitaalbeweging en dat zulks een harmonisatie van de belastingvoet zelfs overbodig zou maken. Andere lidstaten vinden de schending van het bankgeheim onoverkomelijk. Daarom heeft de Commissie beslist dit controlesysteem niet meer voor te stellen. De lidstaten kunnen steeds bilaterale akkoorden afsluiten.

3. onderlinge bijstand van de verschillende nationale belatingsadministraties

Informatie-uitwisseling omtrent roerende inkomsten wordt momenteel gehinderd omdat de autoriteiten van de lidstaten niet verplicht zijn aan hun collega's uit andere lidstaten inlichtingen te verschaffen of voor hen onderzoeken te doen. Omdat een harmonisatie van de wetgeving op het bankgeheim een niet te realiseren objectief is, stelt de Commissie voor dat de administratieve hinderpalen zouden afgeschaft worden die de onderlinge bijstand van de nationale belatingsadministraties in de weg staan in geval er vermoeden is van fraude.

De Commissie heeft bijgevolg aan de Raad twee voorstellen van direktieve gedaan :

1. een algemene heffing aan de bron
2. onderlinge bijstand van de administraties

Op de Ministerraad van 18 december 1989 te Brussel werd vastgesteld dat alleen Luxemburg zich blijft verzetten tegen de voorstellen. Sindsdien is er geen vooruitgang geboekt.

3. Hypothesen

Voor de bestudering van de gevolgen van een verlaging van de roerende voorheffing (R.V.) van 25% naar 10% dienden vooraf een aantal hypothesen te worden gemaakt.

3.1. De verdeling van de R.V. over partikulieren en vennootschappen.

Omdat voor de vennootschappen de R.V. slechts een voorafbetaling is op de later verschuldigde vennootschapsbelasting, speelt de verlaging van de R.V. terzake geen rol omdat het achteraf toch gecompenseerd wordt. Vandaar dat het onderscheid tussen partikulieren en vennootschappen van belang is voor de berekening van de gevolgen van de verlaging.

De verdeling werd vroeger gemaakt op basis van de sleutel 44% voor vennootschappen en 56% voor partikulieren. In de nationale boekhouding wordt nog steeds diezelfde verdeelsleutel gebruikt. Het Ministerie van Financien gebruikt thans echter nieuwe percentages : 32,4% voor de vennootschappen en 67,6% voor de partikulieren. (tabel 1)

Uit oogpunt van coherentie met de officiële statistieken zou men zich moeten houden aan de oude verdeelsleutel. Voor de prognosen is men er op het Planbureau van uitgegaan dat men zo dicht mogelijk moest aansluiten bij de realiteit en daarom werd de nieuwe sleutel gebruikt. Ook de Nationale Bank en de Regering baseren zich op de nieuwe reeksen.

De gevolgen van die keuze kan men afleiden door het verschil te maken van de ex-ante berekeningen die volledigheidshalve voor beide opdelingen werden gemaakt. (bijlage 2)

3.2. Het toekomstige gedrag van de beleggers.

De beleggers hebben de laatste jaren de R.V. op twee manieren ontgaan : door kapitaalvlucht en door SICAV's. Wat de kapitaalvlucht betreft wordt aangenomen dat tengevolge van de verlaging er geen repatriëring van kapitaal zal zijn en dat de kapitaalvlucht op zijn historisch niveau van de periode 1970-1987 terugkomt. Wat de erosie van de opbrengst betreft die ontstaat tengevolge van beleggingen in SICAV's, zullen we aannemen dat die erosie stopt zonder dat de in SICAV's geplaatste kapitalen terugkeren naar beleggingen onderworpen aan R.V. Dit alles komt erop neer dat uitgegaan wordt van de veronderstelling dat de elasticiteit van de ontvangsten aan R.V. tegenover de belastingsgrondslag 0.86 zal bedragen zoals tijdens de periode 1970-1987. De laatste jaren was die elasticiteit gedaald.

Om de effecten van de verlaging van de R.V. te meten, dient als vergelijkingsbasis, ook een hypothese te worden gemaakt over de evolutie van de ontvangsten aan R.V. in het geval de R.V. van 25% zou behouden zijn. Daartoe wordt dan uitgegaan van de hypothese dat de kapitaalvlucht en de vlucht in SICAV's, een erosie van de R.V. teweegbrengen die gelijk is aan die van de jaren 1988 en 1989.

3.3. De daling van de rentevoet.

De Nationale Bank en het Ministerie van Financiën rekenen op een daling van de lange termijn rentevoet van overheidsfondsen met 6% (bijvoorbeeld van 10% naar 9,4%). Deze hypothese is gesteund op het verschil in rendement tussen de Belgische en Luxemburgse kapitaalmarkt en op de berekening van de rendementsvermindering op de bemiddelingsmarge van de banken. (1)

Niettegenstaande sommige auteurs (2) tot een vermindering van slechts 1 à 1,2% komen ; werd finaal toch de hypothese van 6% aangewend.

3.4 Een anticipatie-effect.

Vermits nieuwe activa met verlaagde R.V. voor particulieren neerkomen op fiscaal-voordeel-activa in vergelijking met oude activa tegen 25% R.V., zou er normalerwijze een tendens geweest zijn tot het vervroegd inlossen van oude activa tegen nieuwe. Reeds eind 1989 kon men zien dat het netto-rendement van nieuwe activa bij 10% R.V. hoger lag dan het bruto-rendement van de oude, waardoor het voor de particuliere beleggers interessanter was de oude activa te verkopen op de secundaire markt. Voor de institutionele beleggers, die geen R.V. betalen, en voor wie het bruto-rendement telt, was het dus interessant om die activa te kopen omdat de waarde van de oude activa ging dalen.

Reeds vanaf 15 november 1989 gingen de financiële instellingen over tot het vernieuwen van oude kasbons door nieuwe met een beperkte looptijd en met de clause dat ze zonder kosten zouden vervangen worden door kasbons met 10% R.V. vanaf het ogenblik dat die zouden ingevoerd worden.

(1) Voor detail zie Nationale Bank ; bibliografie (2)

(2) Vuchelen, De Prijck ; bibliografie (9)

Indien de oude kasbons vervroegd, al dan niet op de secundaire markt, zouden vervangen worden door nieuwe met 10% R.V. dan zou de schatkist een bijkomend verlies lijden. Om zulks te vermijden heeft de overheid dan eind januari 1990 een gentleman's agreement gesloten met de financiële instellingen waarbij deze laatsten zich ertoe verbonden tot eind 1992 geen kasbons vervroegd te vervangen, te ruilen of te kopen. Uitzondering wordt gemaakt voor de kasbons die reeds midden november 1989 werden gekocht en voor deze waarbij contractueel andere voorwaarden werden bedongen. Op de secundaire markt kan verkocht worden maar dan tegen een prijs die niet hoger ligt dan het netto-rendement dat regelmatig door het Rentefonds wordt vastgesteld.

Omdat in de periode tussen november 1989 en maart 1990 kasbons gekocht en deposito's geopend werden met contractuele overeenkomsten; omdat de obligatieleningen niet getroffen werden en omdat de mogelijkheid van verkoop op de secundaire markt toch blijft bestaan, diende er bij de simulatie rekening meegehouden te worden dat een deel van de activa toch vervroegd zou worden ingeruild.

Het Planbureau heeft terzake de hypothese van de regering overgenomen en houdt bijgevolg rekening met een jaarlijks 10% anticipatie-effect.

3.5 Vennootschappen

Voor de vennootschappen is de R.V. slechts een voorschot op de vennootschapsbelasting. Een vermindering van de R.V. zal dus later gecompenseerd worden. Daartussen ligt echter een tijdsperiode dat de staat toch een minder inkomst heeft. Het Ministerie van Financiën rekent op 1 mia per jaar gedurende 3 jaar. Die hypothese werd eveneens overgenomen.

4. Directe effecten

In de eerste plaats diende berekend te worden welke de rechtstreekse gevolgen zijn van de vermindering van de R.V. om die variatie daarna, door middel van simulatie van de indirecte effecten, te kunnen vergelijken met de situatie zoals ze zou geweest zijn indien de R.V. 25% was gebleven. Vervolgens zal hetzelfde gedaan worden rekening houdend met de compenserende maatregelen.

4.1. Effecten bij hernieuwing van bestaande activa.

Volgens de Nationale Bank verdelen de financiële activa zich als volgt :

Tabel 4 : Verdeling van de activa (exclusief dividenden).

Termijn	Soort activa	Aandeel
op 1 jaar	kasbons en deposito's	10%
op 3 jaar	idem	24%
op 5 jaar	kasbons en obligaties	36%
op 7 jaar	obligaties	30%

Hiermee rekening houdend werd de jaarlijkse minderinkomst berekend voor de overheid. De berekeningswijze werd opgenomen in bijlage 1. Het gaat om ex-ante effecten die nadien, samen met andere maatregelen zoals het stopzetten van de erosie en de vermindering van de rentevoet, in het model werden ingevoerd om de indirecte gevolgen te berekenen en om de resultaten daarvan te vergelijken met een economie zoals die er zou uitgezien hebben indien de R.V. 25% zou gebleven zijn.

Er zijn 4 alternatieven van directe ex-ante effecten berekend omdat enerzijds rekening werd gehouden met de oude en de nieuwe verdeelsleutel en anderzijds de 10% anticipatie al dan niet werd verrekend. De aard van de 4 mogelijkheden is opgenomen in tabel 5.

Tabel 5.

Ver- deelsleutel (partikulieren / vennootschappen)	Beleggersgedrag	Zonder vervroegde vervangng van de financiële activa.	Jaarlijks 10% vervroegd vervangen.
Oude sleutel (56% - 44%)		tabel 7.1	tabel 6.1
Nieuwe sleutel (67,6% - 32,4%)		tabel 7.2	tabel 6.2

De vier tabellen werden in bijlage 2 opgenomen teneinde het effect van anticipatief vervangen te verduidelijken. Na 5 jaar blijkt er maar een ex-ante cumulatief verschil van 3 mia te zijn in geval van anticipatie. Op korte termijn is het verschil groter.

Er dient opgemerkt te worden dat de anticipatie geen gevolg heeft in het eerste jaar 1990 omdat vroegtijdig inruilen normalerwijze slechts zal gebeuren voor effecten op meer dan 1 jaar waarvan het inkomensverlies voor de overheid zich voor het eerst zal voordoen tijdens het daaropvolgende jaar bij het uitkeren van de rente.

Om redenen uiteengezet bij de hypothesen wordt hierna verder gewerkt met tabel 6.2.

Tabel 6.2.

Activa (excl. dividenden)	Deel van het verlies aan R.V. bij volledige toepassing		1990	1991	1992	1993	1994
	%	miljard					
op één jaar	10	-4,3	-3,6	-4,3	-4,3	-4,3	-4,3
op 3 jaar	24	-10,2		-4,1	-7,8	-10,2	-10,2
op 5 jaar	36	-15,4		-4,3	-8,2	-11,4	-13,3
op 7 jaar	30	-12,8		-2,9	-5,5	-7,6	-9,4
Subtotaal	100	-42,7	-3,6	-15,6	-25,8	-33,5	-37,2
Correctie voor vennootschappen			-1,0	-1,0	-1,0		
Totaal			-4,6	-16,6	-26,8	-33,5	-37,2

Het gaat hier om het mechanische ex-ante resultaat van de vermindering van de R.V. dat verderop zal gebruikt worden in de simulatie. De manier waarop deze cijfers werden bekomen, wordt uiteengezet in bijlage 1.

4.2. Effecten bij het inschrijven op bijkomende nieuwe activa zonder vervanging van de oude.

Ook bij deze activa doet de overheid een verlies omdat het bijkomende inschrijvingen zijn die vroeger ook aan 25% R.V. zouden onderworpen zijn.

Deze bijkomende R.V. wordt automatisch door het model gevat via de elasticiteit tegenover de belastingsgrondslag.

4.3. Samenvatting van de effecten.

Beide bovengenoemde effecten voor de overheid werden opgenomen in onderstaande tabel 8 samen met het effect van de stopzetting van de erosie tengevolge van de vlucht in SICAV's.

Tabel 8 : Samenvatting van de effecten op de R.V. (verschillen in miljarden tegenover de referentiesimulatie).

	1990	1991	1992	1993	1994
Op bestaande activa (1)	-3,6	-15,6	-25,8	-33,5	-37,2
Op bijkomende activa (2)	-3,1	-6,4	-9,5	-12,5	-13,9
Stopzetting van de erosie (2)	+4,4	+8,9	+13,6	+18,3	+23,1
Diverse	-0,8	-1,0	-1,4	-1,4	-1,5
	-3,1	-14,1	-23,1	-29,1	-29,5

(1) Het subtotaal (exclusief vennootschappen) uit tabel 6.2.
 (2) Berekend door het model.

5. Simulatie zonder compenserende maatregelen.

Teneinde samen met de mechanische ex-ante effecten tegelijk ook de indirecte ex-post effecten te bekomen, werden twee vooruitzichten gemaakt met het model :

1. Een referentie prognose met 25% R.V. en een elasticiteit gelijk aan die van 1988 – 1989.
2. Een prognose met 10% R.V. en een terugkeer naar de vroegere hogere elasticiteit.

De verschillen tussen beide staan, voor wat de budgettaire effecten betreft, in tabel 9.

Tabel 9 : Budgettaire effecten van de vermindering van de R.V. (verschillen in miljarden)

	1990	1991	1992	1993	1994
1. Ontvangsten	-2,9	-13,0	-20,7	-23,3	-22,4
1.1. Directe belasting	-3,8	-14,4	-23,2	-27,7	-27,8
- R.V.	-3,1	-14,1	-23,1	-29,1	-29,5
- personenbelasting (exclusief R.V.)	+0,3	+0,6	+0,8	+1,2	+1,8
- vennootschaps- belasting	-1,0	-0,9	-0,9	0,1	0,1
1.2. Indirecte belasting	0,7	0,8	1,5	2,6	3,1
2. Uitgaven	-2,5	-5,5	-6,5	-7,6	-8,4
2.1. Overheidsverbruik	0,1	0,0	0,1	0,1	0,2
2.2. Prestaties Sociale Ze- kerheid	0,0	-0,1	-0,2	-0,4	-0,6
2.3. Rente op overheids- schuld	-2,5	-5,4	-6,4	-7,4	-8,0
3. Saldo	-0,5	-7,6	-14,3	-15,7	-14,1

6. Compenserende maatregelen.

Om het budgettair negatieve effect van de verlaging van de R.V. wat te milderen werden 2 compenserende maatregelen getroffen.

1. Inzake vennootschapsbelasting :

- a. De vrijstelling van 13% op dividenden van AFV – aandelen wordt teruggebracht tot 8%.
- b. De duur van die vrijstelling wordt met 2 jaar verlengd. (1994 in plaats van 1992)

2. Inzake coördinatiecentra :

De genietters van roerende inkomsten die worden uitgekeerd door de coördinatiecentra genoten van de fictieve roerende voorheffing (FRV) als een fiscale stimulans voor investeringen in vaste activa of in onderzoek en ontwikkeling. Dit voordeel wordt beperkt tot 10/90 in plaats van 25/70.

Het mechanische effect ex-ante van deze compenserende maatregelen werd door de Regering geschat zoals aangegeven in tabel 10. Het kan verwondering wekken dat de compenserende maatregelen vanaf 1993 leiden tot negatieve resultaten. de reden daarvoor zit hem in het feit dat moet rekening gehouden worden met het verschil in effecten tussen de oude en de nieuwe AFV-vrijstelling. De meerontvangsten die te verwachten zijn na verloop van de vroegere vrijstelling van 13% en die geboekt staat in de projectie zonder verlaging van R.V. (lijn 1.2 in tabel 10), worden met de nieuwe maatregel niet gehaald en moeten bijgevoelg afgetrokken worden.

**Tabel 10 : Budgettair mechanisch effect ex-ante van de compenserende maatregelen.
(cumulatief in miljarden)**

	1990	1991	1992	1993	1994
1. AFV					
1.1. Nieuw systeem (8% tot 94) (1)	+7	+7	+7	+7	+7
1.2. Oud systeem (13% tot 92) (2)			+5	+12	+15
1.3. Budgettair effect (1.1-1.2)	+7	+7	+2	-5	-8
2. FRV (3)	+1,4	+2,3	+3,3	+4,3	+5,2
Totaal budgettair effect (1.3+2)	+8,4	+9,3	+5,3	-0,7	-2,8

(1) cijfers van de Regering ; wordt 18.1 mia vanaf 1995

(2) cijfers van voor de maatregel (Bron : Ministerie van Financien)

(3) cijfer van de Regering

7. Simulatie met compenserende maatregelen.

Zoals hierboven vermeld, werd deze simulatie gerealiseerd uitgaande van volgende gegevens :

1. een berekend mechanisch verlies aan R.V. (tabel 6.2)
2. een vermindering aan R.V. bij bijkomende inschrijving op nieuwe activa
3. een stopzetting van de erosie van de opbrengst van R.V.
4. vermindering van de rentevoet op lange termijn van overheidsfondsen met 6%
5. compensaties via de vennootschapsbelasting

7.1. Budgettaire gevolgen :

Zoals uit onderstaande tabel 11 blijkt zijn de gevolgen aanvankelijk positief voor de overheid maar vergroot vanaf 1992 het deficit.

**Tabel 11 : Directe en Indirecte budgettaire effecten van de vermindering van de R.V. met compenserende maatregelen. (Gezamenlijke overheid)
(verschillen in miljarden tegenover de referentiesimulatie)**

	1990	1991	1992	1993	1994
1. Ontvangsten	+5,5	-3,9	-15,3	-25,4	-26,4
1.1. Directe belastingen	+4,6	-5,2	-18,0	-29,4	-31,6
- R.V. (tabel 8)	-3,1	-14,1	-23,1	-29,1	-29,5
- personenbelasting (exclusief R.V.)	+0,3	+1,6	+0,7	+1,2	+1,6
- vennootschaps- belasting	7,5	8,4	4,4	-1,5	-3,6
1.2. Indirecte belastingen	+0,7	+0,8	+1,4	+2,4	+3,1
1.3. Bijdragen Soc. Zek.	+0,4	+0,7	+1,0	+1,8	+2,3
2. Uitgaven	-2,7	-6,5	-8,3	-9,7	-10,2
2.1. Overheidsverbruik	0,1	0,1	0,1	0,3	0,4
2.2. Prestaties Sociale Ze- kerheid	0,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,4
2.3. Rente op overheids- schuld	-2,7	-6,5	-8,4	-9,8	-10,2
3. Saldo	8,1	2,6	-7,6	-15,7	-16,2

De evolutie van de ontvangsten wordt vanzelfsprekend in hoofdzaak beïnvloed door de minderontvangsten van de R.V. en zulks vooral vanaf 1992. Daarnaast zijn de compenserende maatregelen van belang die tot en met 1992 een positief effect hebben maar nadien de minderontvangsten van de R.V. doen toenemen in vergelijking natuurlijk met de situatie zoals die zou geëvolueerd zijn indien de vroegere percentages en vervaldata gewoon gehandhaafd zouden zijn.

De personenbelasting (exclusief R.V.) en de indirecte belastingen nemen toe omdat ze het indirecte en positieve gevolg zijn van de vermindering van de R.V. De overheidsuitgaven verminderen omdat de overheid profiteert van de vermindering van de rentevoet op overheidsfondsen die het gevolg is van de vermindering van de R.V.

7.2. Kost van de maatregel.

In tabel 12 worden de hierboven bekomen resultaten samengevat waarbij het onderscheid wordt gemaakt tussen het resultaat van de mechanische (ex-ante) berekeningen en het finale resultaat na simulatie van zowel directe als indirecte effecten.

Het ligt voor de hand dat de laatste lijn het eindresultaat weergeeft dat positief is voor de jaren 1990 en 1991 maar nadien een minderontvangst betekent voor de overheid.

Tabel 12 : Budgettaire kosten (miljarden)

	1990	1991	1992	1993	1994
1. Mechanische kosten (ex-ante)					
- effecten op de R.V.(Tab.8) (*)	-3.1	-14.1	-23.1	-20.1	-20.5
- effecten van de compensatie (Tab. 10)	8.4	9.3	5.4	-0.7	-2.8
- effecten van de rentedaling (l) (*) (Tab. 11)	2.7	6.5	8.4	9.8	10.2
Totaal	8.0	1.7	-9.3	-20.0	-22.5
2. Totale kosten (ex-post)					
- zonder compensatie (Tab. 9)	-0.5	-7.6	-14.3	-15.7	-14.1
- met compensatie (Tab.11)	8.1	2.6	-7.6	-15.7	-16.2

(*) eigenlijk ex-post maar voor benadering toch hier opgenomen

(l) een positief teken betekent minder rente op overheidsschuld dus een positief effect op het overheidsbudget.

7.3. Macro - economische gevolgen.

De algemeen economische gevolgen van de maatregelen zijn klein maar reëel. Ze spruiten in hoofdzaak voort uit de inkomensverhoging van de gezinnen tengevolge van de belastingvermindering alsmede uit de vermindering van de rentevoet met 6% die van buitenaf in de model-simulaties werd ingevoerd.

Op het einde van de periode stijgt het BNP met 0,14% of bijna met een halve percent in 5 jaar. Die groeistimulans wordt bekomen door de toename van het verbruik en de groei van de bedrijfsinvesteringen. De stijging van het verbruik wordt ingang gezet door de toename van het beschikbaar inkomen terwijl de investeringsstimulans bekomen wordt door de groei van de inkomens en de daling van de rentevoet die de kost van het kapitaal wat goedkoper maakt.

De compenserende maatregelen die tot 1992 een stijging van de vennootschapsbelasting tewéeg brengen, hebben dus een negatief effect op de bedrijfsinvesteringen, maar dit wordt ruimschoots gecompenseerd door de groeistimulans.

De groeiimpuls veroorzaakt natuurlijk tegelijk een stijging van de invoer hetgeen dat positieve groeieffect enigszins afremt omdat de netto uitvoer verslecht. De werkgelegenheid stijgt met bijna 3 000 éenheden op het einde van de periode.

**Tabel 13 : Macro – economische effecten van de vermindering van de R.V. met compenserende maatregelen.
(procentuele verschillen tegenover de referentiesimulatie).**

	1990	1991	1992	1993	1994
1. BBP	0,04	0,05	0,07	0,12	0,14
– partikulier verbruik	0,08	0,08	0,17	0,27	0,32
– investeringen	0,08	0,25	0,29	0,49	0,64
– investeringen bedrijven	0,11	0,16	0,26	0,45	0,60
– uitvoer (goederen en diensten)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
– invoer (goederen en diensten)	0,04	0,07	0,12	0,19	0,23
2. Consumptieprijis	0,01	0,01	0,02	0,03	0,04
Rentevoet op lange termijn	-0,49	-0,29	-0,41	-0,36	-0,39
3. Werkgelegenheid	0,5	0,7	1,1	2,0	2,7
– productiviteit per uur	0,03	0,03	0,04	0,07	0,07
– reëel uurloon	0,03	0,03	0,04	0,07	0,06
– beschikbaar inkomen	0,0	0,19	0,32	0,42	0,38
4. Saldo lopende rekening buitenland					
– miljarden	-1,6	-3,3	-6,4	-10,9	-14,6
– in % van het BBP	-0,03	-0,05	-0,09	-0,15	-0,18
5. Saldo lopende en kapitaal rekening gezamenlijke overheid					
– miljarden	8,12	2,61	-7,6	-15,7	-16,2
– in % van het BBP	0,13	0,04	-0,10	-0,20	-0,19

BIJLAGE 1

Mechanische berekening ex-ante van de budgettaire kost van de vermindering van de roerende voorheffing.

1. De roerende voorheffing ten laste van de particulieren bedraagt, naargelang de gebruikte sleutel, 81,6 of 98 miljard voor 1989.

Van dat bedrag moet 20% afgetrokken worden voor inkomsten uit **dividenden** (*).

$$\begin{aligned} 0,80 \times 81,6 &= 65,3 \text{ mia (oude sleutel)} \\ 0,80 \times 98,0 &= 78,4 \text{ mia (nieuwe sleutel)} \end{aligned}$$

2. Moesten **alle roerende inkomsten** ten laste van particulieren **verlaagd** worden met 15 procentpunten dan zou men $15/25 = 0,6$ fiscale minderontvangsten boeken,

$$\begin{aligned} \text{hetzij } 0,6 \times 65,3 &= 39,2 \text{ miljard (oude sleutel)} \\ \text{of } 0,6 \times 78,4 &= 47,0 \text{ miljard (nieuwe sleutel)} \end{aligned}$$

3. **Maar niet alle activa werden belast tegen 25%**. Sommige werden tegen 20% belast en andere volgens internationale conventies tegen gemiddeld 12,5%. Het aandeel van die soorten inkomens was in 1987 als volgt verdeeld : (*)

484,2 mia tegen 25% hetzij	79%
48,0 mia tegen 20% hetzij	8%
80,3 mia tegen 12,5% hetzij	13%
	100%

Maar het aandeel dat belast wordt tegen 20% omvat de speciale obligatielening en AFV-aandelen. Vermits het pakket bijna uitsluitend uit AFV-aandelen bestaat en de dividenden daarvan ook aan 20% zullen belast blijven, dienen ze uit dit pakket te worden gehaald. De percentages worden dan :

86% tegen 25%
14% tegen 12,5%
100%

Op die aandelen zullen dus 3 soorten belastingreduktie worden toegepast :

op 86% : 15/25	of 0,6
op 14% : 2,5/12,5	of 0,2

(*) Financiën rekent met 25% (maar volgens de NBB gaat het om 20% dividenden en 5% andere activa op 1 jaar (deposito's)

(*) Studiedienst Financiën : note 3899 dd. 16.12.88, p. 3-4.

Dit geeft voor de oude sleutel :

$$\begin{array}{r} 86\% \times 65,3 = 56 \times 0,6 = 33,6 \\ 14\% \times 65,3 = 9 \times 0,2 = 1,8 \\ \hline 65 \qquad \qquad \qquad 35,4 \text{ in plaats van } 39,2 \text{ minder} \\ \qquad \qquad \qquad \qquad \qquad \qquad \text{inkomsten} \end{array}$$

Voor de nieuwe sleutel wordt dat volgens dezelfde berekeningswijze 42.7 miljard, in plaats van 47.0 miljard, minder inkomsten.

4. De NBB verdeelt de activa als volgt :

10% op 1 jaar (excl. 25% dividenden)	(kasbons en deposito's)
24% op 3 jaar	(idem)
36% op 5 jaar	(kasbons en obligaties)
30% op 7 jaar	(obligaties)
<hr style="width: 10%; margin-left: 0;"/>	
100%	

5. Ongeveer 10% van de totale verlaging zou dus betrekking hebben op inkomsten uit financiële activa op ten hoogste 1 jaar. Het gaat dus om activa belegd in 1990 zelf en waarvan de rente in 1990 uitgekeerd wordt.

$$\begin{array}{l} 0,10 \times 35,4 = 3,5 \text{ miljard (oude sleutel)} \\ 0,10 \times 42,7 = 4,4 \text{ miljard (nieuwe sleutel)} \end{array}$$

Aangezien de maatregel slechts ingaat vanaf maart, ontvangt de overheid gedurende 2 maanden nog 25% R.V. De activa die vervielen in december, januari en februari konden inschrijven op tijdelijke activa die door de financiële instelling worden vervangen bij invoering van de maatregel. Op die tijdelijke activa wordt 25% R.V. geheven.

De totale minderinkomst zou dus slechts bedragen :

$$\begin{array}{l} 3,5 \times 10/12 = 2,9 \text{ (oude sleutel)} \\ 4,4 \times 10/12 = 3,6 \text{ (nieuwe sleutel)} \end{array}$$

6. Voor roerende inkomsten op meer dan 1 jaar treedt het verlies op in het jaar volgend op de hernieuwing (bij de eerste interestuitkering).

a. 24% van de roerende voorheffing ten laste van de particulieren slaat op inkomens uit activa met een looptijd van 3 jaar. Dus activa met een looptijd over 87, 88 en 89 worden in 90 vervangen en brengen in 91 interest op.

Jaarlijks gedurende 3 jaar betekent dit een verlies van :

$$\begin{array}{l} (0,24 \times 35,4) + 3 = 2,8 \text{ miljard (oude sleutel)} \\ (0,24 \times 42,7) + 3 = 3,4 \text{ miljard (nieuwe sleutel)} \end{array}$$

b. 36% zou slaan op activa van 5 jaar :

$$\begin{array}{l} (0,36 \times 35,4) + 5 = 2,5 \text{ miljard (oude sleutel)} \\ (0,36 \times 42,7) + 5 = 3,1 \text{ miljard (nieuwe sleutel)} \end{array}$$

c. 30% zou slaan op activa van 7 jaar :

$$(0,30 \times 35,4) + 7 = 1,5 \text{ miljard (oude sleutel)}$$

$$(0,30 \times 42,7) + 7 = 1,8 \text{ miljard (nieuwe sleutel)}$$

BIJLAGE 2

Raming van de directe fiscale minderontvangsten (zonder anticipatie-effect)

7.1 Met oude verdeelsleutel

Activa (excl. dividenden)	Deel van het totaal verlies aan R.V. bij volledige toepassing		1990	1991	1992	1993	1994
	%	miljard					
op één jaar	10	3,5	2,9	3,5	3,5	3,5	3,5
op 3 jaar	24	8,5	–	2,8	5,6	8,5	8,5
op 5 jaar	36	12,8	–	2,5	5,1	7,6	10,2
op 7 jaar	30	10,6	–	1,5	3,0	4,5	6,0
Totaal	100	35,4	2,9	10,3	17,2	24,1	28,2
Correctie voor vennoot- schappen			+1,0	+1,0	+1,0		
Totaal			+3,9	11,3	18,2	24,1	28,2

7.2 Met nieuwe verdeelsleutel

Activa (excl. dividenden)	Deel van het totaal verlies aan R.V. bij volledige toepassing		1990	1991	1992	1993	1994
	%	miljard					
op één jaar	10	4,3	3,6	4,3	4,3	4,3	4,3
op 3 jaar	24	10,2	–	3,4	6,8	10,2	10,2
op 5 jaar	36	15,4	–	3,1	6,2	9,3	12,4
op 7 jaar	30	12,8	–	1,8	3,6	5,4	7,2
Totaal	100	42,7	3,6	12,8	20,9	29,2	34,1
Correctie voor vennoot- schappen			+1,0	+1,0	+1,0		
Totaal			4,6	13,6	21,9	29,2	34,1

Raming van de directe fiscale minderontvangsten (met 10% anticipatie)

6.1 Met oude verdeelsleutel

Activa (excl. dividenden)	Deel van het totaal verlies aan R.V. bij volledige toepassing		1990	1991	1992	1993	1994
	%	miljard					
op één jaar	10	3,5	2,9	3,5	3,5	3,5	3,5
op 3 jaar	24	8,5	-	3,4	6,4	8,5	8,5
op 5 jaar	36	12,8	-	3,5	6,6	9,2	11,4
op 7 jaar	30	10,6	-	2,4	4,6	6,4	7,9
Totaal	100	35,4	2,9	12,8	21,1	27,6	31,3
Correctie voor vennoot- schappen			+1,0	+1,0	+1,0		
Totaal			+3,9	13,8	22,1	27,6	31,3

6.2 Met nieuwe verdeelsleutel

Activa (excl. dividenden)	Deel van het totaal verlies aan R.V. bij volledige toepassing		1990	1991	1992	1993	1994
	%	miljard					
op één jaar	10	4,3	3,6	4,3	4,3	4,3	4,3
op 3 jaar	24	10,2	-	4,1	7,8	10,2	10,2
op 5 jaar	36	15,4	-	4,3	8,2	11,4	13,3
op 7 jaar	30	12,8	-	2,9	5,5	7,6	9,4
Totaal	100	42,7	3,6	15,6	25,8	33,5	37,2
Correctie voor vennoot- schappen			+1,0	+1,0	+1,0		
Totaal			4,6	16,6	26,8	33,5	37,2

Bibliografie

1. Bogaert, Bossier : Premiers résultats de l'étude des effets de la réduction du précompte mobilier de 25 à 10% Bureau du Plan, DG/4202/8.11.88.
2. E. Jacobs, Th. Timmermans : Raming van de budgettaire weerslag van een vermindering van de roerende voorheffing van 25 tot 10 pct. NBB, Studienota's nr. 1, februarie 1989.
3. Ch. Valenduc : Réduction du P.M. à 10%. Service d'études et de documentation. Note DG 3899/26.10.88.
4. Service d'études et de documentation : Recettes effectives du P.M. perçues à charge des sociétés Note DG 3820/16.10.88.
5. J. Longerstaey : Belgian Withholding Tax to 10% ? Research Note J.P. Morgan, oct. 89.
6. O. Lefebvre : La réduction du précompte mobilier. Service d'études générale de Banque, dec. 88
7. M. Englert : La problématique des effets de la réduction des PM de 25 à 10%. Note DG 4237/31.1.89.
8. J. Vuchelen : Een onderzoek van de afschaffing van de roerende voorheffing CEMS-paper nr. 191, 1986.
9. J. Vuchelen, G. De Prijck : De roerende voorheffing en de Belgische rente. Tijdschrift voor Economie en Management, nr. 4, 1989
10. Ch. Valenduc : La fiscalité de l'épargne belge : son environnement européen : situation, évolution et perspectives. Bulletin de documentation. Ministère des Finances, jan. 1990.
11. J. Pardon : La fiscalité des revenus mobiliers, Association belge des banques. Aspects et documents 90 mai 1989.